

Sygn. akt XII C 787 / 18 (poprzednio I C 1656 / 17)

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2020 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu XII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia SO Krzysztof Rudnicki**

po rozpoznaniu w dniu 30.10.2020 r.

we Wrocławiu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **S.A. we W.**

przeciwko **M. T. i A. T. (1)**

o zapłatę

na skutek zarzutów pozwanych od nakazu zapłaty z dnia 09.06.2017r., I Nc 704/17

I. uchyla zaskarżony nakaz zapłaty i oddala powództwo;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanych **10.834 zł** kosztów procesu;

III. nakazuje powodowi uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu **750 zł** brakującej opłaty od zarzutów.

XII C 787 / 18 (poprzednio I C 1656 / 17)

UZASADNIENIE

W dniu 31.05.2017 r. powód (...) S.A. we W. wniósł o zasądzenie od pozwanych M. T. i A. T. (1) solidarnie z weksla 506.453,72 zł tytułem wymagalnej sumy wekslowej, wraz z dalszymi odsetkami liczonymi po dniu wymagalności weksla, tj. od dnia 04.04.2017 r., do dnia zapłaty w wysokości ustawowych odsetek za opóźnienie w stosunku rocznym, a nadto wniósł o zasądzenie od pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 19.01.2006 r. pomiędzy stronami została zawarta umowa kredytu nr (...), której zabezpieczeniem był weksel in blanco wystawiony przez pozwanych. W dniu 20.03.2017 r. powód wypełnił powyższy weksel zgodnie z deklaracją wekslową, o czym poinformował pozwanych. Termin zapłaty weksla minął w dniu 03.04.2017 r. i do dnia wniesienia pozwu powód nie otrzymał zapłaty sumy wekslowej.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym dnia 09.06.2017 r., I Nc 704/17, Sąd Okręgowy we Wrocławiu nakazał pozwany, by zapłacili solidarnie na rzecz powoda z weksla 506.453,72 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 04.04.2017 r. do dnia zapłaty oraz kosztami sądowymi w kwocie 6 331 zł i wydatkami w kwocie 17 zł.

W zarzutach od tego nakazu zapłaty pozwani zaskarżyli nakaz w całości i wnieśli o jego uchylenie i oddalenie powództwa w całości, a także o zasądzenie od powoda kosztów procesu.

Pozwani zarzucili, że weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową, bowiem wypełniono go pomimo braku podstaw z uwagi na nieważność umowy kredytu nr (...) z dnia 19.01.2006 r. Pozwani zarzucili nieważność ww. umowy kredytu, wskazując na jej sprzeczność z prawem oraz naturą stosunku zobowiązaniowego.

Z ostrożności procesowej, w przypadku nieuznania przez Sąd umowy kredytu za nieważną, pozwani zarzucili wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową poprzez wskazanie w nim zawyżonej sumy.

Pozwani podnieśli, że metodologia wyliczania rat kredytowych przez powodowy Bank jest sprzeczna zarówno z prawem, jak i z treścią samej umowy kredytu. Sprowadzała się ona bowiem do waloryzacji kwoty kredytu kursem CHF, podczas gdy powinna być wyliczana od wypłaconej kwoty kredytu, sukcesywnie pomniejszanej o dokonane wcześniej spłaty. Skutkowało to tym, że pozwani nie spłacali faktycznie wypłaconej kwoty kredytu, ale kwotę wyższą, chociażby z uwagi na spread walutowy. Mechanizm obliczania rat kapitałowo-odsetkowych zawarty w umowie skutkowało także naliczaniem stałej marży od kwoty wyższej niż kwota wykorzystanego kredytu, co wskutek waloryzacji rat kredytowych doprowadziło do otrzymywania przez powodowy Bank dodatkowego wynagrodzenia. Zarzucili dalej, iż postanowienia umowne regulujące mechanizm ustalania wysokości oprocentowania kredytu są sprzeczne z art. 69 ust. 2 pkt 5 i art. 76 pkt 1 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe, a w rezultacie uniemożliwiają ustalenie odsetek od kredytu. Wskazali ponadto, że umowa kredytu była sprzeczna z naturą stosunku zobowiązaniowego, ponieważ powód zastrzegł sobie w umowie prawo do jednostronnej zmiany wysokości rat kredytowych, a także zmiany i zasad wyliczania oprocentowania, ustanawiając tym samym dla siebie prawo do jednostronnego określania wysokości świadczeń pozwanych oraz zasad ich spełniania. W ocenie pozwanych było to nie tylko niezgodne z przepisami prawa bankowego, lecz również z zasadami współżycia społecznego, takimi jak zasada słuszności kontraktowej, zasada lojalnego kontraktowania, czy zasada równowagi stron umowy. Pozwani zarzucili dalej, iż suma wekslowa znacznie przekraczała ich zadłużenie, bowiem w związku z nieważnością albo bezskutecznością klauzul przeliczeniowych z § 5 ust. 5 umowy kredytu, powodującymi brak uzależnienia wysokości rat kredytowych od kursu CHF, na dzień wypełnienia weksla zadłużenie opiewało na kwotę 221.259,38 zł. Z ostrożności procesowej, na wypadek nieuznania umowy kredytu lub klauzul przeliczeniowych za nieważne, pozwani podnieśli, że klauzule przeliczeniowe z § 2 ust. 1, § 3 ust. 2 oraz § 5 ust. 5 umowy spełniają przesłanki postanowień niedozwolonych w rozumieniu art. 358⁽¹⁾ § 1 kc. Nadto, w ocenie pozwanych udzielony im przez powodowy Bank kredyt był kredytem złotówkowym, bowiem został on udzielony i wypłacony w walucie złotych polskich, a jedynie jego wysokość była waloryzowana do CHF za pomocą mechanizmu indeksacji. Wobec tego, w okresie od dnia wypłaty kredytu do dnia wezwania do wykupu weksla, pozwani winni byli zapłacić raty kredytowe w złotych polskich w łącznej kwocie 351.921,35 zł. Tym samym powód pobierając w powyższym okresie od pozwanych łączną kwotę 395.585,39 zł uzyskał od nich kwotę wyższą od należnej o 43.664,04 zł. Pozwani podnieśli, iż podczas zawierania umowy kredytowej występowali jako konsumenci, co potwierdzał cel kredytu, jakim był zakup nieruchomości zabudowanej domem jednorodzinny.

W odpowiedzi na zarzuty powód wniósł o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 09.06.2017 r. oraz zasądzenie od pozwanych kosztów procesu.

Powód podniósł, że zarzuty pozwanych są bezzasadne, a nakaz zapłaty winien zostać utrzymany w mocy w całości. W jego ocenie nie doszło ani do sytuacji uzasadniającej uznanie umowy kredytu za nieważną w całości, czy w części dotyczącej klauzul waloryzacyjnych, czy też w zakresie zmiennego oprocentowania, ani uznania wskazanych zapisów za abuzywne. W konsekwencji brak jest podstaw do przyjęcia, że weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową oraz aby umowa była nieważna, a także, aby zadłużenie miało być rozliczone w inny sposób.

Powód podniósł, iż powołując szereg dowodów wykazał, że łączy go z pozwanymi stosunek zobowiązaniowy, z którego przysługuje mu wierzytelność w kwocie objętej nakazem zapłaty z dnia 09.06.2017 r., a zatem na dzień wypełnienia i wezwania do wykupu weksla istniało zobowiązanie w kwocie 506.453,72 zł. Zdaniem powoda weksel został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową na sumę odpowiadającą aktualnemu zadłużeniu pozwanych, bowiem brak było podstaw do twierdzenia, aby umowa kredytu była nieważna z uwagi na kwestie podnoszone przez pozwanych w zarzutach. Podniósł, że w dniu 09.10.2009 r. strony podpisały aneks do umowy kredytu, usuwając zapisy, na

które pozwani powoływali się w zarzutach do nakazu zapłaty jako przesłanki nieważności umowy. Nadto w dniu 18.12.2012 r., podpisując ugodę, pozwani nie kwestionowali przewalutowania kredytu i uznali zadłużenie wynikające z wypowiedzenia umowy kredytu, a także ustalili jego sposób spłaty. Powód wskazał również na przepisy art. 76 i 69 ust. 2 pkt 5 prawa bankowego, które przewidują możliwość zastosowania w umowie kredytu oprocentowania zmiennego, a wówczas umowa musi zawierać warunki tej zmiany. Podkreślił, że zwracał się do pozwanych z propozycjami zawarcia aneksu do umowy kredytu w przedmiocie zmiany sposobu oprocentowania i pozwani przystali na tę propozycję. Wobec tego, od dnia 10.10.2009 r. (wejście w życie zapisów aneksu) do dnia 06.03.2012 r. (wypowiedzenie umowy kredytu), oprocentowanie zmienne ustalane było w oparciu o sumę marży powodowego Banku w wysokości 3 % i składnika zmiennego – wskaźnika LIBOR 6M. Pozwani spłacając raty kapitałowo-odsetkowe tym samym skonkretyzowali zobowiązanie, co pozwala twierdzić, że postanowienie dotyczące zmiennego oprocentowania nie prowadziło do nadużycia przez Bank dominującej pozycji. Powód wskazał, że zmiany oprocentowania miały oparcie w aktualnej sytuacji rynkowej i w żadnym razie nie naruszały równowagi stron, tym samym nie naruszając zasad współżycia społecznego, nie były też sprzeczne z dobrymi obyczajami ani nie naruszały rażąco interesów pozwanych. Powód sprzeciwił się ponadto twierdzeniom pozwanych, by zastosowana w umowie kredytu klauzula waloryzacyjna była dowolna, podwójna, czy też zabroniona przez prawo, bowiem waloryzacja następowała w odniesieniu do sytuacji na rynku walutowym. Powód nie zgodził się też z zarzutem pozwanych, by klauzule waloryzacyjne były abuzywne, ponieważ pozwani tego nie udowodnili, a zatem przyjęcie przez nich wyliczeń jak dla kredytu w walucie polskiego złotego było bezpodstawne. Za bezpodstawne uznał również twierdzenie pozwanych, jakoby udzielony kredyt był kredytem złotowym.

W piśmie procesowym z dnia 21.09.2020 r. (k. 578-584) powód zakwestionował status pozwanych jako konsumentów. Podniósł, że pozwany A. T. (1) prowadził pod adresem nieruchomości sfinansowanej ze środków z umowy kredytu od 06.05.2006 r. do 14.07.2014 r. jednoosobową działalność gospodarczą, której przedmiotem była konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych. Pod tym samym adresem zarejestrowana jest działalność prawdopodobnie syna i córki pozwanych.

Sąd u stał w sprawie następujący stan faktyczny.

W 2005 r. A. i M. T. zamierzali zaciągnąć kredyt na zakup większego domu. Zgłosili się do (...) S.A. Otrzymali informację, że najkorzystniejszym rozwiązaniem jest kredyt indeksowany do CHF.

Przy składaniu wniosku i dokumentów nie były omawiane kwestie spreadu walutowego ani zasady ustalania kursów walutowych (...) S.A. (obecnie (...) S.A.). Nie były sporządzane symulacje na wypadek zmian kursu CHF, w tym jego znaczącego wzrostu, ani też porównania do kredytu złotowego.

Pozwani byli zainteresowani otrzymaniem wypłaty kredytu w PLN. Nie było mowy o spłacie kredytu bezpośrednio w CHF, od razu wskazywano, że spłata będzie dokonywana w PLN.

Pozwani nie otrzymali wzoru umowy kredytowej w celu wcześniejszego zapoznania się z jej treścią.

/ dowód: zeznania pozwanej M. T. – e-protokół z dnia 16.06.2020 r., II Cps 13/20,

00:05:24-00:46:29 k. 543-545 /

W dniu 22.12.2005 r. M. T. i A. T. (1) złożyli na formularzu (...) S.A. we W. wniosek kredytowy, w którym wnieśli o udzielenie kredytu hipotecznego w kwocie 450.000 zł, a wraz z prowizjami i opłatami łącznie 460.782,31 zł, na okres 252 miesięcy, w walucie CHF, ze spłatą w ratach równych, przy wkładzie własnym pozwanych wynoszącym 280.000 zł (38,36 % udziału własnego w inwestycji) z przeznaczeniem na sfinansowanie nabycia nieruchomości zabudowanej domem jednorodzinny położonej w W. przy ul. (...), KW nr (...), o wartości 730.000 zł. Proponowanym zabezpieczeniem kredytu miała być hipoteka ustanowiona na ww. nieruchomości oraz weksel in blanco z deklaracją wekslową.

Wniosek przyjęła doradca klienta M. F.

/ dowód: wniosek kredytowy z dnia 22.12.2005 r. – k. 173-174 /

Po przygotowaniu umowy kredytowej do podpisania pozwani zgłosili się do Oddziału (...) S.A. Otrzymali wówczas do przeczytania gotową umowę.

/ dowód: zeznania pozwanej M. T. – e-protokół z dnia 16.06.2020 r., II Cps 13/20,

00:05:24-00:46:29 k. 543-545 /

W dniu 19.01.2006 r. M. T. i A. T. (1) oraz (...) S.A. we W. (poprzednio (...) S.A.) zawarli umowę kredytu hipotecznego nominowanego do CHF nr (...) standardowe oprocentowanie.

Kredyt był przeznaczony na sfinansowanie nabycia nieruchomości zabudowanej domem jednorodzinny, położonej w W. (...) przy ul. (...), działka nr (...), KW nr (...) (§ 1 ust. 1).

Bank udzielił pozwanym kredytu w kwocie 460.782,31 zł, nominowanego do waluty CHF, według kursu kupna walut dla CHF obowiązującego w Banku w dniu uruchomienia w całości kredytu, na okres 252 miesięcy; kredyt miał zostać wypłacony w złotych polskich (§ 2 ust. 1).

Oprocentowanie kredytu było zmienne, a na dzień zawarcia umowy wynosiło 2,39 % w stosunku rocznym (§ 1 ust. 4).

Informacje o okresie kredytowania, kwocie kredytu w CHF, wysokości kursu ustalonego przez Bank w dniu uruchomienia kredytu, terminach płatności oraz wysokości rat miały być określone w „Harmonogramie spłat”, który miał być przekazany kredytobiorcom niezwłocznie po uruchomieniu kredytu; kredytobiorcy upoważnili Bank do jednostronnego sporządzenia „Harmonogramu spłat” oraz do sporządzania jego zmian w okresie kredytowania (§ 1 ust. 2).

Prowizja przygotowawcza zawarta była w kwocie kredytu i wynosiła 6.911,74 zł (§ 1 ust. 3).

Bank zobowiązał się do uruchomienia kredytu w jednej transzy w drodze przelewu środków, na podstawie pisemnej dyspozycji kredytobiorców, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia, w którym kredytobiorcy spełnią ostatni z warunków udzielenia kredytu; pierwsza transza, obejmowała między innymi następujące kwoty:

- a) 6.911,74 zł tytułem prowizji przygotowawczej;
- b) 2.027,44 zł tytułem opłaty za ubezpieczenie kredytu w (...) S.A.;
- c) 1.843,13 zł tytułem składki ubezpieczenia na życie;

które Bank miał pobrać w dniu uruchomienia transzy (§ 3 ust. 1 i 3).

Kredyt miał być wypłacony w złotych polskich, przy jednoczesnym przeliczeniu wypłacanej kwoty na CHF według kursu kupna walut dla CHF ustalanego przez Bank i obowiązującego w Banku w dniu wypłaty środków (§ 3 ust. 2).

Wysokość stopy oprocentowania mogła ulegać zmianie w każdym czasie, odpowiednio do zmiany jednego lub kilku z wymienionych czynników (§ 4 ust. 1):

- 1) zmiany stopy procentowej kredytu lombardowego NBP lub zmiany wysokości tzw. stopy interwencyjnej NBP;
- 2) zmiany oprocentowania 1-miesięcznych lokat na rynku międzybankowym według notowań Reuters (strona WIBOR, LIBOR, EURIBOR);
- 3) zmiany stopy rezerwy obowiązkowej banków wynikającej z obowiązujących Bank przepisów;

4) zmiany publikowanego przez Prezesa GUS średniorocznego wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem;

5) zmiany marży uzyskiwanej przez Bank w odniesieniu do danego kredytobiorcy, obliczanej jako różnica między nominalnym oprocentowaniem danego kredytu, zweryfikowanym o rezerwę utworzoną przez Bank, a stawką WIBOR 1M, LIBOR 1M albo EURIBOR 1M.

Decyzję w przedmiocie ustalenia zasad oprocentowania kredytów na bazie stopy zmiennej oraz ich wysokości i zmianie podejmował Zarząd Banku (§ 4 ust. 2).

Stopa oprocentowania zmieniona obowiązywała od dnia wprowadzenia zmienionej stawki przez Bank; Bank miał pisemnie zawiadomić kredytobiorcę o zmianie oprocentowania, przesyłając aktualny harmonogram spłat (§ 4 ust. 3).

Zmiana oprocentowania kredytu nie stanowiła zmiany umowy i nie wymagała aneksu (§ 4 ust. 4).

Nadto od kredytu naliczane miały być odsetki od faktycznego zadłużenia kredytobiorcy, z zastrzeżeniem postanowień § 5 ust 8 i 9 umowy (§ 4 ust. 5).

Kredytobiorcy zobowiązali się do spłaty udzielonego kredytu w 252 równych ratach kapitałowo-odsetkowych w terminie do 15-go dnia każdego miesiąca; wysokość rat miała zostać określona w „Harmonogramie spłat” (§ 5 ust. 1).

Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych miała zostać ustalona po przeliczeniu kwoty wypłaconego kredytu w CHF, stosownie do postanowień umowy (§ 5 ust. 3).

Raty kredytu wraz z należnymi odsetkami miały być płatne w złotych polskich, w kwocie stanowiącej równowartość CHF na rachunek kredytu (§ 5 ust. 4).

Jako datę spłaty raty kredytu miała być przyjęta data wpływu środków na rachunek kredytu, a kwota wpłaty raty w złotych polskich miał być przeliczana na CHF według kursu sprzedaży obowiązującego w NBP na dzień przed datą wpływu środków do Banku (§ 5 ust. 5).

Od niespłaconej w terminie raty kredytu Bank pobierał odsetki w wysokości dwukrotności aktualnej stopy oprocentowania standardowego dla tego kredytu (§ 9 ust. 2 i 3).

Bank zastrzegł sobie prawo żądania zmiany sposobu zabezpieczenia kredytu, jeżeli w okresie jego spłaty wystąpią, według oceny Banku, niekorzystne zmiany zdolności kredytowej kredytobiorców lub opóźnienie terminowej spłaty należności z tytułu umowy (§ 10 ust. 1 umowy).

Bank miał prawo wypowiedzenia umowy kredytu przed terminem ostatecznej spłaty określonym w Harmonogramie spłaty, z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, między innymi w następujących przypadkach (§ 10 ust. 2):

- a) jeżeli kredytobiorcy nie zapłacili w terminach określonych w Harmonogramie spłaty pełnych rat kredytu za co najmniej dwa okresy płatności;
- b) braku ustanowienia zabezpieczenia spłaty kredytu, a w szczególności hipoteki w wyznaczonym terminie;
- c) postępowania niezgodnego z postanowieniami umowy;
- d) pogorszenia się zdolności kredytowej kredytobiorców stwarzającego w opinii Banku uzasadnione zagrożenie terminowej spłaty kredytu;
- e) znacznego obniżenia realnej wartości złożonego zabezpieczenia.

Zabezpieczenie wierzytelności Banku z tytułu udzielonego kredytu stanowiły (§ 11 ust. 1):

a) hipoteka kaucyjna do wysokości 921.564,62 zł ustanowiona na nieruchomości położonej w W. (...) przy ul. (...), działka nr (...);

b) weksel in blanco z wystawienia kredytobiorców wraz z deklaracją wekslową;

c) cesja praw z polisy ubezpieczenia przedmiotu zabezpieczenia;

d) wskazanie Banku jako pierwszego uposażonego z tytułu ubezpieczenia z polisy na życie kredytobiorców potwierdzonego polisami nr (...), wystawionymi przez (...) S.A., do wysokości całkowitego zadłużenia z tytułu umowy kredytu.

Do czasu ustanowienia zabezpieczeń w postaci hipoteki i cesji praw z ubezpieczenia nieruchomości kredytobiorcy ustanowili na rzecz Banku zabezpieczenie kredytu w postaci ubezpieczenia kredytu w (...) S.A. ze składką opłaconą na okres 6 miesięcy, w wysokości 0,44 % kwoty udzielonego kredytu (§ 11 ust. 6).

Umowa sporządzona została w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym dla Banku i Kredytobiorcy (§ 13 ust. 1).

Zmiany Umowy mogły nastąpić za pisemną zgodą stron pod rygorem nieważności z wyłączeniem: zmiany harmonogramu spłaty, zmiany stopy oprocentowania, zmiany nru rachunku bankowego (§ 13 ust. 2).

Do spraw nieuregulowanych umową kredytu miały znaleźć zastosowanie postanowienia Regulaminu udzielania kredytów/pożyczek hipotecznych przez (...) S.A., który stanowił integralną część umowy oraz przepisy prawa bankowego i kodeksu cywilnego (§ 13 ust. 3).

Kredytobiorcy oświadczyli, że przed zawarciem umowy doręczono im Regulamin udzielania kredytów/pożyczek hipotecznych oraz informacyjny egzemplarz umowy; ponadto potwierdzili fakt zapoznania się z powyższymi dokumentami i zgodzili się na przestrzeganie ich postanowień.

/ dowód: umowa kredytu hipotecznego nominowanego do CHF nr (...) z dnia

19.01.2006 r. – k. 4-6, k. 64-66, k. 178-180; Regulamin udzielania kredytów/pożyczek

hipotecznych – k. 181-184 /

W tym samym dniu, tj. 19.01.2006 r., jako zabezpieczenie spłaty kredytu udzielonego na mocy umowy kredytu hipotecznego nr (...), pozwani wystawili na rzecz Banku weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.

Bank miał prawo wypełnić weksel w każdym czasie w wypadku niedotrzymania umownych terminów spłaty na sumę odpowiadającą zadłużeniu pozwanych w Banku, łącznie z odsetkami, prowizjami i opłatami powstałymi z tytułu umowy kredytu oraz we wszystkich tych przypadkach, gdy przysługiwało Bankowi prawo żądania zaspokojenia wierzytelności przed nadejściem terminu płatności. Bank miał prawo opatrzyć weksel datą płatności według swego uznania oraz uzupełnić go brakującymi elementami, w tym klauzulą „bez protestu”, zawiadamiając pozwanych o tym listem poleconym, wysłanym najpóźniej na 7 dni przed terminem płatności.

/ dowód: weksel – k. 22; deklaracja do weksla in blanco – k. 9, k. 70 /

W dniu 31.01.2006 r. powód wypłacił pozwanym na rachunek M. T. kredyt w jednej transzy w kwocie 460.782,31 zł, przeliczonej na CHF według kursu kupna Banku wynoszącego 2,3930, co dało 192.554,25 CHF.

/ dowód: pismo z dnia 02.05.2017 r. – k. 72; potwierdzenie wypłaty – k. 186 /

W okresie od dnia zawarcia umowy kredytu do końca marca 2009 r. powód dokonał czterokrotnie zmian oprocentowania kredytu wprowadzanych uchwałami Zarządu Banku.

Od dnia 27.04.2015 r. oprocentowanie kredytu wynosiło 3,29 %.

/ dowód: pismo z dnia 02.05.2017 r. – k. 72; uchwała Nr (...) z dnia 25.01.2007 r. – k. 190;

uchwała Nr (...) z dnia 03.10.2007 r. – k. 191; uchwała Nr (...) z dnia

16.10.2008 r. – k. 192; uchwała Nr (...) z dnia 04.03.2009 r. – k. 193 /

W okresie od dnia 27.02.2006 r. do dnia 21.07.2011 r. powód kierował do pozwanych monity w sprawie spłaty rat kredytu, wskazując na zaległości na poziomie 781,75 CHF, 26,84 CHF, 716,15 CHF, 342,01 CHF, 437,66 CHF, 18,38 CHF, 1.195,23 CHF, 1.194,96 CHF, 35,05 CHF, 1.156,70 CHF, 1.132,03 CHF, 1.022,59 CHF, 1.016,09 CHF, 1.044,15 CHF, 1.069,86 CHF, 1.150,48 CHF, 2.287,58 CHF, 2.853,27 CHF, 2.993,29 CHF, 3.170,29 CHF, 3.185,41 CHF,

/ dowód: monity – k. 207-227 /

W dniu 06.10.2009 r. strony zawarły aneks nr (...) do umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 19.01.2006 r. w przedmiocie zmiany sposobu ustalania zmiennego oprocentowania.

Strony uchylily postanowienia umowy kredytu w części dotyczącej oprocentowania kredytu i wprowadziły w tym zakresie następujące postanowienia (§ 1):

1. oprocentowanie kredytu było zmienne, jednakże nie wyższe niż czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego NBP – odsetki maksymalne; oprocentowanie kredytu było równe sumie stopy bazowej oraz stałej marży Banku wynoszącej 3.00% w stosunku rocznym; za obowiązującą od dnia 10.10.2009 r. stopę bazową przyjęto wysokość stawki LIBOR 6M dla CHF ustalonej dwa dni robocze przed dniem, od którego stopa bazowa ma obowiązywać o godz. 11.00 i ogłaszanej na stronach informacyjnych Reuters; w przypadku braku notowań stawki LIBOR 6M dla danego dnia do wyliczenia stopy procentowej miały być stosowane notowania z dnia poprzedzającego, w którym było prowadzone notowanie stawki LIBOR 6M;

2. zmiana oprocentowania kredytu następowała co 6 miesięcy, licząc od dnia 10.10.2009 r., poprzez zmianę wysokości stopy bazowej będącej częścią składową oprocentowania na stopę bazową obowiązującą w dniu dokonania zmiany oprocentowania; ustalenie wysokości stopy bazowej na kolejne 6-miesięczne okresy kredytowania miało następować w dniach zmiany oprocentowania, przy czym zasady ustalania stopy bazowej określone w § 1 ust. 1 aneksu miały być stosowane odpowiednio;

3. stopa procentowa ustalona zgodnie z § 1 ust. 2 aneksu miała obowiązywać od dnia, w którym dokonano zmiany; Bank miał pisemnie zawiadamiać kredytobiorców oraz poręczycieli o zmianie oprocentowania przesyłając aktualny „Harmonogram spłat”;

4. stopa oprocentowania zmieniona w związku ze zmianą wysokości odsetek maksymalnych, o których mowa w § 1 ust. 1 aneksu, miała obowiązywać od dnia zmiany wysokości odsetek maksymalnych;

5. zmiana oprocentowania nie stanowiła zmiany umowy i nie wymagała aneksu;

6. od zadłużenia przeterminowanego miały być pobierane przez Bank odsetki w wysokości dwukrotności aktualnej stopy oprocentowania kredytu, obowiązującej w okresie ich naliczania, jednakże nie więcej niż w wysokości aktualnych odsetek maksymalnych, o których mowa w § 1 ust. 1 aneksu;

7. w przypadku wypowiedzenia umowy kredytu, w pierwszym dniu roboczym następującym po upływie okresu wypowiedzenia, kwota wymagalnego zadłużenia z tytułu kredytu miała zostać przeliczona na PLN według kursu

sprzedaży CHF obowiązującego w Banku w tym dniu; od dnia przeliczenia zadłużenia na PLN Bank miał naliczać odsetki od kwoty zadłużenia w wysokości stanowiącej równowartość aktualnych odsetek maksymalnych.

Strony uchyliły także dotychczasowe postanowienia umowy kredytu dotyczące sposobu przeliczania wpłat dokonywanych na poczet spłaty kredytu z PLN na CHF i zastąpiły je postanowieniami aneksu, zgodnie z którymi raty kredytu wraz z należnymi odsetkami miały być płatne w terminach, określonych w harmonogramie spłat w PLN, w kwocie stanowiącej równowartość należności Banku w CHF według kursu sprzedaży CHF obowiązującego w Banku w dniu wpływu środków na rachunek wskazany przez Bank; aktualne kursy kupna i sprzedaży walut obowiązujących w Banku miał być ustalane przez Bank i publikowane w Tabeli kursów kupna i sprzedaży walut (§ 2 aneksu).

Strony uchyliły harmonogram spłat w dotychczasowym brzmieniu i wprowadziły nowy harmonogram spłat na okres kolejnych 6 miesięcy, liczonych od dnia 10.10.2009 r., który miał być przekazany kredytobiorcom; kredytobiorcy upoważnili Bank do jednostronnego sporządzenia harmonogramu spłat oraz do sporządzania jego zmian w okresie kredytowania; harmonogram spłat miał być przekazywany kredytobiorcom co 6 miesięcy, na kolejne 6-miesięczne okresy (§ 3).

Strony postanowiły, że w razie rozbieżności pomiędzy treścią umowy kredytu a treścią aneksu zastosowanie miały mieć postanowienia aneksu, natomiast pozostałe postanowienia umowy kredytu miały pozostać bez zmian (§ 5).

/ dowód: aneks nr (...) z dnia 06.10.2009 r. – k. 194 /

Pismami z dnia 25.08.2011 r. powód skierował do pozwanych ostateczne wezwania do zapłaty kwoty 3.430,98 CHF wynikającej z umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 19.01.2006 r. w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia umowy.

/ dowód: pisma z dnia 25.08.2011 r. – k. 228-231 /

Pismami z dnia 26.09.2011 r. powód skierował do pozwanych ostateczne wezwania do zapłaty kwoty 3.686,79 CHF wynikającej z umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 19.01.2006 r. w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia umowy.

/ dowód: pisma z dnia 26.09.2011 r. – k. 232-235 /

Pismami z dnia 25.10.2011 r. powód skierował do pozwanych ostateczne wezwania do zapłaty kwoty 3.963,42 CHF wynikającej z umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 19.01.2006 r. w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia umowy.

/ dowód: pisma z dnia 25.10.2011 r. – k. 236-239 /

Pismami z dnia 25.11.2011 r. powód skierował do pozwanych ostateczne wezwania do zapłaty kwoty 4.204,84 CHF wynikającej z umowy kredytu hipotecznego nr (...) z

dnia 19.01.2006 r. w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia umowy.

/ dowód: pisma z dnia 25.11.2011 r. – k. 240-243 /

Pismami z dnia 27.12.2011 r. powód skierował do pozwanych ostateczne wezwania do zapłaty kwoty 3.524,49 CHF wynikającej z umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 19.01.2006 r. w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia umowy.

/ dowód: pisma z dnia 27.12.2011 r. – k. 244-247 /

Pismami z dnia 06.03.2012 r. powód skierował do pozwanych wezwania do zapłaty 546.338,66 zł, wskazując, iż w związku z wypowiedzeniem umowy kredytu hipotecznego z dnia 19.01.2006 r. umowa ta uległa rozwiązaniu z dniem 06.03.2012 r. i zgodnie z umową całe wynikające z niej zadłużenie stało się wymagalne.

Na powyższą należność składały się następujące kwoty:

- 541.101,69 zł tytułem należności głównej;
- 3.714,06 zł tytułem odsetek niezapłaconych umownych;
- 29,44 zł tytułem odsetek za opóźnienie w spłacie wymaganego kapitału kredytu naliczonych od dnia wystawienia wezwania włącznie;
- 1.493,47 zł tytułem innych kosztów (korespondencji, prowizji i windykacji).

/ dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 06.03.2012 r. – k. 248-251 /

Stan zdrowia A. T. (1) zaczął się pogarszać. Pozwany chorował na kamicę nerkową, następnie przewlekłą niewydolność nerek. Z tego powodu wielokrotnie przebywał w Klinice (...).

Pozwani zwracali się do Banku o zmniejszenie raty oraz zmianę terminu spłaty rat, na co Bank nie wyraził zgody.

/ dowód: karty informacyjne leczenia szpitalnego – k.100-113; zeznania pozwanej M.

T. – e-protokół z dnia 16.06.2020 r., II Cps 13/20, 00:05:24-00:46:29 k. 543-

545 /

W związku ze złożeniem przez powoda w dniu 25.01.2012 r. oświadczenia o wypowiedzeniu

umowy kredytowej z dnia 19.01.2006 r., w dniu 18.12.2012 r. strony zawarły ugodę nr (...), w której ustaliły, że na dzień zawarcia ugody powodowi przysługuje względem

pozwanych wymagalna wierzytelność z tytułu umowy kredytu z dnia 19.01.2006 r. w łącznej

kwocie 562.873,36 zł (§ 1 ust. 1), na co składają się następujące kwoty:

- a) należność główna (zwana dalej „kapitałem”) – 505.295,19 zł;
- b) odsetki umowne – 0,00 zł;
- c) odsetki od zadłużenia przeterminowanego naliczone od dnia rozwiązania umowy kredytu do dnia zawarcia ugody – 53.172,62 zł;
- d) koszty – 4.405,55 zł.

Przedmiotem ugody było określenie warunków spłaty ww. wierzytelności (§ 1 ust. 2).

Oprocentowanie kapitału było zmienne i równało się sumie stopy bazowej oraz stałej marży Banku wynoszącej 1,50% w stosunku rocznym; za stopę bazową przyjęto wysokość stawki WIBOR 6M dla PLN ustalonej dwa dni przed dniem, w którym stopa bazowa ma obowiązywać o godz. 11.00 i ogłaszanej na stronach informacyjnych Reuters; w przypadku braku notowań stawki WIBOR dla danego dnia do wyliczenia stopy procentowej miały być stosowane notowania z dnia poprzedzającego, w którym było prowadzone notowanie stawki WIBOR 6M dla PLN; oprocentowanie nie miało być wyższe niż czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego NBP (odsetki maksymalne), obowiązującej w

dniu, za który naliczane jest oprocentowanie; w dniu zawarcia umowy oprocentowanie kapitału wynosiło 5,69 % w stosunku rocznym i mogło być zmieniane na warunkach określonych w § 4 umowy (§ 2 ust. 1).

Zabezpieczenie należności Banku z tytułu wierzytelności będącej przedmiotem umowy oraz spłaty wierzytelności Banku wynikającej z umowy stanowiły (§ 2 ust. 5):

- a) hipoteka kaucyjna ustanowiona na domu jednorodzinnym położonym w W. przy ul. (...), KW nr (...);
- b) weksel in blanco wraz z deklaracją, wekslową;
- c) cesja praw z polisy ubezpieczenia przedmiotu zabezpieczenia.

Dłużnicy zobowiązali się do spłaty wierzytelności będącej przedmiotem umowy wraz z odsetkami od kapitału w 215 miesięcznych ratach równych, z zastrzeżeniem, że wysokość pierwszej i/lub ostatniej raty mogła odbiegać wysokością od pozostałych rat (§ 3 ust. 1).

Termin płatności rat przypadał na 15 dzień miesiąca (§ 3 ust. 3).

Za termin spłaty przyjęto datę wpływu środków na rachunek Banku, natomiast ostateczny termin spłaty wierzytelności przypadał na 15.11.2030 r.; harmonogram spłat, stanowiący załącznik nr (...) do umowy, miał zawierać informacje o okresie obowiązywania umowy, terminach płatności, wysokości rat oraz numerze rachunku bankowego, na który należało dokonywać spłat rat (§ 3 ust. 4).

W przypadku braku spłaty rat w terminach określonych harmonogramem spłat bądź spłaty w kwotach niższych niż określone w harmonogramie, wymagalna kwota kapitału miała stanowić zadłużenie przeterminowane, od których Bank pobierał odsetki w wysokości aktualnych odsetek maksymalnych, obowiązujących w dniu naliczania odsetek od zadłużenia przeterminowanego; na dzień zawarcia umowy oprocentowanie dla zadłużenia przeterminowanego wynosiło 23 % (§ 5 ust. 1).

Bank mógł wypowiedzieć umowę, jeżeli dłużnicy nie zapłacili w terminach określonych w harmonogramie spłat pełnych rat za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległych rat w terminie ustalonym przez Bank, jednak nie krótszym niż 7 dni od daty otrzymania wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy (§ 5 ust. 2).

Bank mógł również wypowiedzieć umowę w przypadku stwierdzenia, że przedłożone przez dłużników dokumenty oraz złożone oświadczenia, mające wpływ na podjęcie przez Bank decyzji o zawarciu umowy były nieprawdziwe lub fałszywe (§ 5 ust. 3).

Okres wypowiedzenia umowy wynosił 30 dni (§ 5 ust. 4).

Od następnego dnia po upływie tego okresu całe zobowiązanie dłużników wobec Banku miało się stać wymagalne, a kapitał miał być oprocentowany według zasad obowiązujących dla zadłużenia przeterminowanego (§ 5 ust. 5).

Dłużnicy oświadczyli, że po podpisaniu umowy otrzymali egzemplarz umowy oraz tabelę opłat i prowizji stanowiącą integralną część umowy, a przed jej zawarciem otrzymali wzory powyższych dokumentów oraz formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego.

Dokument umowy przywiozła do domu pozwanych pracownica Banku w celu podpisania. Warunki umowy nie były negocjowane.

/ dowód: umowa z dnia 18.12.2012 r. – k. 67-69; tabela opłat i prowizji dla umów ugód – k. 185;

monity za okres od dnia 22.04.2010 r. do dnia 21.07.2011 r. – k. 218-227; wezwania do

zapłaty w okresie od dnia 25.08.2011 r. do dnia 06.03.2012 r. – k. 228-251; zeznania

pozwanej M. T. – e-protokół z dnia 16.06.2020 r., II Cps 13/20,

00:05:24-00:46:29 k. 543-545 /

Zgodnie z harmonogramem spłat na 6-ciomiesięczny okres kredytowania od dnia 15.01.2013 r. do dnia 15.06.2013 r., obowiązujący od dnia 18.12.2012 r., rata spłaty kredytu wynosiła 3.900 zł, natomiast oprocentowanie kredytu wynosiło 5,69 % w stosunku rocznym.

Powód przesyłał następnie pozwanym kolejne harmonogramy spłat z informacją o zmianie oprocentowania kredytu.

/ dowód: harmonogram spłat za okres od dnia 15.01.2013 r. do dnia 15.06.2013 r. – k. 252-253;

harmonogramy spłat za okres od dnia 15.07.2013 r. do dnia 15.04.2015 r. – k. 254-

258 /

Wobec nieregulowania przez pozwanych rat w pełnej wysokości od marca 2015 r. powód przesyłał do pozwanych monity wzywające do zapłaty wskazanych w nich kwot.

Następnie pismami z dnia 18.05.2015 r. powód skierował do pozwanych wezwania do zapłaty łącznej kwoty 8.568,34 zł w terminie 7 dni, informując jednocześnie o możliwości wypowiedzenia umowy ugody w przypadku niedokonania spłaty.

/ dowód: monity za okres od dnia 20.03.2014 r. do dnia 20.01.2015 r. – k. 259-266; wezwanie do

zapłaty z dnia 18.05.2015 r. – k. 267-270 /

Pismami z dnia 16.06.2015 r. powód skierował do pozwanych wypowiedzenie umowy ugody z dnia 18.12.2012 r. dotyczącej kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 19.01.2006 r., z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia liczonego od dnia doręczenia wypowiedzenia. Wskazał, że na dzień 16.06.2015 r. łączna kwota zobowiązania z tytułu ww. umowy ugody wynosiła 10.198,97 zł, na co składały się następujące kwoty:

- 1) wymagalny kapitał ugody – 6.120,39 zł;
- 2) wymagalne odsetki umowne – 3.605,65 zł;
- 3) odsetki za opóźnienie w spłacie wymagalnego kapitału ugody – 28,48 zł;
- 4) inne należności – 0,00 zł;
- 5) koszty windykacji – 444,45 zł.

Wskazał również, iż na dzień 16.06.2015 r. całość zadłużenia z ww. umowy ugody wynosi 462.292,56 zł, na co, poza wcześniej wyszczególnionymi kwotami, składała się nadto kwota 450.093,59 zł tytułem niewymagalnego kapitału kredytu.

Zgodnie z treścią wypowiedzenia w przypadku braku uregulowania zobowiązania wymagalnego w pierwszym dniu przypadającym po upływie okresu wypowiedzenia umowy ugody całe pozostałe zadłużenie wynikające z umowy ugody miało stać się wymagalne i zostać przeksięgowane na rachunek zadłużenia przeterminowanego.

/ dowód: pisma z dnia 16.06.2015 r. – k. 271-272 /

Następnie pismami z dnia 24.07.2015 r. powód skierował do pozwanych wezwania do zapłaty kwoty 459.663,81 zł, wynikającej z umowy ugody dotyczącej kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 19.01.2006 r. w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania.

Wskazał, iż z uwagi na brak dokonania spłaty zobowiązania wymagalnego określonego w wypowiedzeniu umowy ugody z dnia 16.06.2015 r. umowa ta uległa rozwiązaniu ze skutkiem na dzień 24.07.2015 r.

Podał również, iż na ww. sumę składają się następujące kwoty:

- 1) należność główna – 455.166,26 zł;
- 2) odsetki niezapłacone umowne – 3.921,58 zł;
- 3) odsetki za opóźnienie w spłacie wymagalnego kapitału ugody naliczone do dnia wystawienia wezwania włącznie – 72,76 zł;
- 4) inne koszty (korespondencji, prowizji i windykacji) – 503,21 zł.

/ dowód: pisma z dnia 24.07.2015 r. – k. 273-274 /

W okresie od dnia 30.06.2015 r. do dnia 28.04.2017 r. pozwani uiszczali comiesięcznie na rzecz powoda tytułem spłaty zaległości po 2.000 zł, która to kwota nie stanowiła całości miesięcznej raty.

/ dowód: zaświadczenie o spłatach z dnia 02.05.2017 r. – k. 73-74 /

W dniu 20.03.2017 r. powód wypełnił wystawiony przez pozwanych weksel in blanco na sumę 506.453,72 zł, z terminem płatności na dzień 03.04.2017 r.

/ dowód: weksel z dnia 20.03.2017 r. – k. 22 /

Pismami z dnia 20.03.2017 r. powód wezwał pozwanych do wykupu weksla wypełnionego w tym samym dniu, w terminie do dnia 03.04.2017 r., wskazując, iż na należność główną w wysokości 506.453,72 zł składają się następujące kwoty:

- 419.160,60 zł tytułem kwoty niespłaconego kredytu,
- 85.143,85 zł tytułem kwoty odsetek wyliczonych na dzień 20.03.2017 r.,
- 2.149,27 zł tytułem kosztów windykacji.

/ dowód: wezwania do wykupu weksla z dnia 20.03.2017 r. wraz z potwierdzeniami odbioru – k.

10-11, 18-19, 71 /

Pismem z dnia 14.07.2017 r., doręczonym dnia 22.07.2017 r., pozwani wezwali powoda do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 43.070,87 zł wraz z kwotą 165,52 zł oraz kwoty 354.514,52 zł wraz z kwotą 3.044,48 zł, stanowiących równowartość środków pieniężnych bezpodstawnie pobranych od pozwanych: w okresie od dnia 01.03.2009 r. do dnia 30.04.2010 r., w maju 2010 r., w okresie od dnia 03.03.2006 r. do dnia 28.02.2009 r. oraz w maju 2010 r., jako zwrotu świadczeń pobranych od nich bezpodstawnie z uwagi na nieważność umowy kredytu nr (...) z dnia 19.01.2006 r.

/ dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 14.07.2017 r. wraz z potwierdzeniem nadania i

dowodem doręczenia – k. 75-77 /

W odpowiedzi pismem z dnia 08.08.2017 r. powód uznał roszczenie pozwanych za bezpodstawne, podnosząc, iż nie znalazł podstaw do uznania postanowień umowy kredytu z dnia 19.01.2006 r. za nieważne.

/ dowód: pismo z dnia 08.08.2017 r. – k. 78-80 /

Tytułem spłaty rat wynikających z umowy kredytu nr (...) z dnia 19.01.2006 r. pozwani zapłacili na rzecz powoda:

- w okresie od dnia 03.03.2006 r. do dnia 28.02.2017 r. (tj. przed wypełnieniem weksła) – 396.515,39 zł,
- w okresie od dnia 03.03.2006 r. do dnia 31.10.2017 r. – 412.515,39 zł, z czego powód zaliczył: na kapitał 137.916,09 zł, na odsetki umowne 57.504,30 zł, na odsetki karne 235,96 zł, na koszty 5.283,65 zł,
- w okresie od dnia 03.03.2006 r. do listopada 2019 r. – 462.515,39 zł.

/ dowód: pismo z dnia 02.05.2017 r. wraz z zestawieniem spłat – k. 72-74; zestawienie spłat z dnia

10.11.2017 r. – k. 205-206; potwierdzenia przelewów – k. 494-508 /

W okresie od dnia 06.05.2006 r. do dnia 14.07.2014 r. A. T. (1) prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...) ze wskazaniem miejsca wykonywania działalności: (...)-(...) W., (...) – przedmiot działalności: 45.20.Z Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli.

W okresie od dnia 25.06.2007 r. do dnia 02.04.2014 r. D. T. prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...) ze wskazaniem miejsca wykonywania działalności: (...)-(...) W., (...) – przedmiot działalności: 45.11.Z Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek oraz 45.19.Z, 45.20.Z, 45.31.Z, 45.32.Z, 52.21.Z.

W okresie od dnia 06.07.2009 r. A. T. (2) prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą A. ze wskazaniem miejsca wykonywania działalności: (...)-(...) W., (...) – przedmiot działalności: 45.20.Z Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli oraz 45.11.Z, 45.19.Z, 45.31.Z, 46.72.Z, 46.77.Z, 49.41.Z, 77.11.Z, 77.12.Z.

/ dowód: wydruki z CEiDG – k. 585-587 /

Sąd zważył, co następuje.

Zarzuty pozwanych wobec nakazu zapłaty z dnia 09.06.2017 r., I Nc 704/17, zasługują na uwzględnienie.

Sąd dokonał ustaleń stanu faktycznego sprawy na podstawie dokumentów przedłożonych przez obie strony, a także zeznań pozwanej M. T. (z uwagi na stan zdrowia pozwanej dowód z jego zeznań podlegał pominięciu).

Zeznania świadka M. F. nie wniosły nic istotnego do sprawy, świadek pracowała w powodowym Banku 15 lat temu, nie kojarzyła umowy kredytowej powodów ani nie pamiętała szczegółowych zasad udzielania kredytów indeksowanych do CHF.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 kpc Sąd pominął dowód z opinii biegłego, uznając jego przeprowadzenie za zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Powód zgłosił tenże dowód na okoliczność (k. 130-131):

- weryfikacji mechanizmu ustalania przez Bank kursów kupna CHF w dniu zawarcia umowy i uruchomienia kredytu,
- ustalenia, jak kurs Banku kształtował się na tle kursu kupna NBP oraz kursu na międzynarodowym bankowym rynku walutowym,
- ustalenia, czy Bank stosował się do wewnętrznych regulacji i obowiązujących przepisów oraz czy ustalając kursy opierał się na obiektywnych i przejrzystych kryteriach,
- oceny, czy ustalony przez Bank kurs odbiegał od możliwych do uzyskania rynkowych cen CHF,
- ustalenia oprocentowania zmiennego stosowanego przez Bank i ewentualnie możliwego do zastosowania,

- parametrów, jakie powód brał pod uwagę, podwyższając oprocentowanie,
- ustalenia, czy Bank zmieniając oprocentowanie w umowie kredytu miał ku temu uzasadnione przyczyny.

Jeżeli chodzi o weryfikację stosowanych przez powoda kursów walut, ich stosunku do kursów NBP, kursów rynkowych, itp., okoliczności te nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Jak zostanie wskazane w dalszej części uzasadnienia, ustalanie kursów jednostronnie przez Bank jest rozwiązaniem wadliwym, niezgodnym indywidualnie, co jest utrwalone w orzecznictwie. Ustalenie, jak kurs Banku miał się do kursu NBP, nie wymaga opinii biegłego, tylko zestawienia tabeli kursowej Banku oraz tabeli NBP, czyli po prostu złożenia wydruku tych tabel. Ustalenie, czy Bank stosował się do obowiązujących przepisów, należy do oceny prawnej, zastrzeżonej wyłącznie dla Sądu. Ustalenie, czy Bank stosował obiektywne kryteria, również pozostaje bez znaczenia, skoro kryteria te nie były przewidziane w umowie kredytu. Ustalenie oprocentowania i jego zmian przez biegłego stanowiłoby nieuprawnioną ingerencję i kształtowanie treści umowy, co również jest zastrzeżone wyłącznie dla Sądu i to w warunkach art. 357¹ kc, o którego zastosowanie żadna ze stron nie wniosła. Ustalenie, jakie parametry zastosował Bank, wymagałoby przedstawienia dokumentów źródłowych, tj. uzasadnienia decyzji zarządu Banku. Ocena, czy zachodziły uzasadnione przyczyny do zmiany oprocentowania, również należy wyłącznie do Sądu, Bank powinien te przyczyny umotywić i oczekiwać na akceptację Sądu.

Z kolei pozwani zgłosili tenże dowód na okoliczność (k. 32):

- ustalenia, jaka kwota stanowiła podstawę do wyliczenia odsetek za pierwszy dzień korzystania z kredytu,
- wysokości poszczególnych rat kredytowych oraz sumy różnic między kwotami uiszczonymi, przy założeniu pominięcia w ogóle indeksacji kredytu oraz przyjęciu oprocentowania kredytu przewidzianego w umowie.

Pierwsza okoliczność nie wymaga opinii – podstawą wyliczenia odsetek mogła być albo równowartość przewidzianej w umowie kredytu sumy 460.782,31 zł przeliczona według średniego kursu NBP z dnia zawarcia umowy (19.01.2006 r. – 2,4719), czyli 186.408,15 CHF, bądź według średniego kursu NBP z dnia uruchomienia kredytu (31.01.2006 r. – 2,4638), czyli 187.020,98 CHF, albo – przy założeniu pominięcia w ogóle indeksacji – uruchomiona kwota 460.782,31 zł, a początkowe oprocentowanie kredytu również przewidziane było w umowie.

Z kolei druga okoliczność mogłaby być rozważana przy przyjęciu, że kredyt należy traktować jako kredyt złotowy, którego to poglądu Sąd rozpoznający sprawę co do zasady nie podziela, zaś pozwani zarzucili nieważność umowy kredytu, przy której nie ma w ogóle podstaw do ustalania wysokości rat. Ponadto wnioskowana teza jest sprzeczna ze stanowiskiem pozwanych, kwestionujących oprocentowanie kredytu.

Pismo powoda złożone po wydaniu postanowienia o oddaleniu wniosku dowodowego nie dawało podstaw do zmiany tego postanowienia.

Powód dochodzi od pozwanych należności wynikającej z weksla, który stanowił zabezpieczenie umowy kredytu hipotecznego nr (...) zawartej przez strony w dniu 19.01.2006 r.

Pozwani zanegowali prawidłowość wypełnienia tego weksla z uwagi na nieważność umowy kredytu z dnia 19.01.2006 r., wskutek której to nieważności uzupełnienie weksla było bezpodstawne. Zarzucili nieważność mechanizmu indeksacji kredytu, zawartego w § 2 ust. 1, § 3 ust. 2 oraz § 5 ust. 5 umowy, a także podnieśli, iż wymienione zapisy umowne stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 358¹ § 1 kc. Nadto wskazali, że udzielony im kredyt był kredytem złotówkowym, bowiem został on udzielony i wypłacony w walucie złotych polskich, a jedynie jego wysokość była waloryzowana do CHF za pomocą mechanizmu indeksacji.

Zgodnie z art. 101 ustawy z dnia 28.04.1936 r. – Prawo wekslowe weksel własny zawiera:

- 1) nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go napisano;

- 2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) oznaczenie terminu płatności;
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 6) oznaczenie daty i miejsce wystawienia weksla;
- 7) podpis wystawcy weksla.

Przedłożony wraz z pozwem weksel spełnia wskazane wymagania formalne.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 i 2 prawa wekslowego z dnia 28.04.1936 r. kto weksel wystawił, przyjął, indosował lub zań poręczył, odpowiada wobec posiadacza solidarnie, zaś posiadacz może dochodzić roszczeń przeciw jednemu, kilku lub wszystkim dłużnikom bez potrzeby zachowania porządku, w jakim się zobowiązali.

Jeżeli weksel miał charakter weksla gwarancyjnego, po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty wydanego na podstawie takiego weksla spór przenosi się z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego, czyli tzw. stosunku podstawowego i wówczas strony powołują się na postawy faktyczne i prawne wynikające z tego stosunku (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14.03.1997 r., I CKN 48/97, OSNC 1997/9/124; z dnia 07.01.2005 r., IV CK 362/04; z dnia 20.06.2008 r., IV CSK 65/08; z dnia 03.08.2006 r., IV CSK 101/06). Na skutek wniesienia przez pozwanych zarzutów od nakazu zapłaty z dnia 09.06.2017 r. wobec treści tych zarzutów rozstrzygnięcie sprawy wymagało oceny ważności umowy kredytu z dnia 19.01.2006 r. oraz wysokości zobowiązania wynikającego z tejże umowy.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, iż pozwani występują w tej sprawie jako konsumenci. Zgodnie z art. 22¹ kc konsumentem jest osoba, która zawiera z przedsiębiorcą umowę niezwiązaną z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Umowa kredytu z dnia 19.01.2006 r. została zawarta w celu sfinansowania zakupu nieruchomości zabudowanej domem jednorodzinny położonej przy ul. (...) w W.. Pozwani nadal zamieszkują w tej nieruchomości. Nic nie wskazuje, aby zakup miał być związany wyłącznie z działalnością gospodarczą, nawet jeżeli pozwany prowadził albo prowadzi w tej nieruchomości działalność gospodarczą. Nabyta przez pozwanych nieruchomość jest przede wszystkim ich miejscem zamieszkania. Jak wynika choćby z dostępnych na (...) zdjęć satelitarnych, przy ul. (...) w W. znajduje się dom mieszkalny jednorodzinny, a ewentualna działalność gospodarcza (naprawa samochodów, wynajem samochodów, sprzedaż części) mogła być prowadzona w podwójnym garażu. Nie ma tam żadnego warsztatu, podjazdu, placu parkingowego. Tym samym prowadzona w tej nieruchomości działalność stanowi działalność nieznaczną, w niewielkim rozmiarze. Kredytobiorca kupujący dom mieszkalny, w którym dodatkowo lokuje swoje biuro, kancelarię, gabinet, pracownię, nawet niewielki zakład usługowy, nie traci z tego powodu statusu konsumenta. Jeżeli zaś działalność gospodarczą prowadzą inne osoby (syn, synowa, córka, itp.), to nie ma to znaczenia dla oceny statusu kredytobiorcy. Z wydruku z ewidencji wynika, że pozwany zarejestrował działalność pół roku po zawarciu umowy kredytu. Nie sposób twierdzić, aby jego zamiarem było nabycie nieruchomości wyłącznie na potrzeby prowadzenia w niej naprawy samochodów, skoro nieruchomość ta miała i nadal ma charakter mieszkalny. Ponadto działalności gospodarczej nie prowadziła M. T., jej status konsumenta jest zatem niepodważalny.

Skoro pozwani zaciągnęli zobowiązanie kredytowe jako konsumenci, nawet początkowe skierowanie tej sprawy do rozpoznania w postępowaniu nakazowym na podstawie weksla i złożenie zarzutów od wydanego na jego podstawie nakazu zapłaty, nie zmienia rozkładu ciężaru prowadzenia procesu. W przypadku sporu między bankiem a kredytobiorcą będącym konsumentem ciężar udowodnienia istnienia i wysokości zadłużenia objętego tytułem obciąża zawsze Bank będący wierzycielem (por. wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16.01.2019 r., V ACa 814/17; Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22.02.2018 r., I ACa 1712/17).

Tymczasem powód nie przedstawił jednoznacznego i precyzyjnego wyliczenia dochodzonej należności. Nie wiadomo, jak konkretnie zostały obliczone składniki sumy wekslowej:

- 419.160,60 zł – kapitał,
- 85.143,85 zł – odsetki do dnia 20.03.2017 r.,
- 2.149,27 zł – koszty windykacji.

Już ta okoliczność stawia pod znakiem zapytania zasadność dochodzonej należności. Ponadto należy zwrócić uwagę, że suma kredytu uruchomionego wynosiła 460.782,31 zł, pozwani spłacili do dnia 31.10.2017 r. według rozliczenia Banku (k. 205-206) co najmniej 137.916,09 zł na poczet kapitału, zaś w późniejszym okresie (od listopada 2017 r. do listopada 2019 r.) kolejne 50.000 zł, z czego część musiałaby pokryć kapitał, wskazanie zatem na sumę na poziomie przewyższającym 400.000 zł wywołuje daleko idące wątpliwości. W piśmie procesowym z dnia 21.09.2020 r. (k. 578-584) powód oświadczył wprawdzie, że wnosi o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty co do kwoty pomniejszonej o wpłaty dokonywane przez pozwanych po wezwaniu do wykupu weksła i wydaniu nakazu zapłaty w łącznej wysokości 60.000 zł, ale nie złożył oświadczenia o cofnięciu pozwu w tym zakresie. Zresztą po wezwaniu do wykupu weksła pozwani zapłacili 64.000 zł (23 raty po 2.000 zł).

Powód przedłożył specyfikację naliczonych odsetek karnych z dnia 13.11.2017 r. (k. 275-280), jednakże dokument ten należy traktować jako jedynie własne oświadczenie powodowego Banku, a nie dokument mający walor źródłowy czy też księgowy, zawiera on bowiem jedynie niepoddające się weryfikacji zestawienie kwot. To samo dotyczy zestawienia kosztów monitów i upomnień (k. 281) nieopatrzonego datą ani niepodpisanego. Zestawienie kosztów windykacji – na sumę 2.149,27 zł – budzi zresztą zasadnicze zastrzeżenia, albowiem nie wiadomo, co oznaczają koszty ubezpieczenia, ponadto powód wskazuje jako koszty prowizje dla firmy zewnętrznej/windykatora. Ani w umowie kredytu ani w deklaracji wekslowej z dnia 18.01.2006 r. (k. 9) nie zostało przewidziane, aby zabezpieczenie wekslowe obejmowało należności zewnętrznego windykatora. Jeżeli powód poniósł taki wydatek, to nie stanowi on należności z umowy kredytu, tylko ewentualną szkodę po stronie powoda mogącą podlegać naprawieniu na zasadach ogólnych, tj. na podstawie art. 471 kc. Powód nie dochodzi jednak odszkodowania ex contractu, tylko niespłaconego kredytu. Zabezpieczenie wekslowe nie dotyczy odszkodowania z art. 471 kc. Ponadto, dochodząc takiego odszkodowania, powód powinien wykazać, że poniósł szkodę, co wymagałoby przedłożenia umowy z firmą windykacyjną, przedłożenia dowodów zapłaty na rzecz tej firmy wynagrodzenia za wykonaną usługę, a także udowodnienia, że firma ta wykonała na rzecz powoda konkretne, rzeczywiste czynności windykacyjne związane z dochodzeniem należności wobec pozwanych. Można zresztą dodać, że banki posiadają własne służby (działy) windykacyjne i korzystanie z usług firm zewnętrznych nie jest konieczne, a zatem koszt takiej usługi nie jest normalnym następstwem niewykonania umowy kredytu, wobec czego brak jest podstaw do jego dochodzenia od kredytobiorcy. Tym samym żądanie w ramach sumy wekslowej należności z tytułu windykacji w kwocie 2.149,27 zł pozbawione jest usprawiedliwionych podstaw.

Następnie należy przejść do oceny ważności i skuteczności postanowień umowy kredytu z dnia 19.01.2006 r.

Stanowisko pozwanych należy uznać za jedynie częściowo usprawiedliwione, jednakże w zakresie wystarczającym do oddalenia powództwa.

Umowa kredytu z dnia 19.01.2006 r. sama w sobie nie jest nieważna tylko z uwagi na zawarcie w niej indeksacji kwoty kredytu do waluty obcej.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego

kredytu. Natomiast według art. 69 ust. 2 pr. bank. umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) strony umowy;
- 2) kwotę i walutę kredytu;
- 3) cel, na który kredyt został udzielony;
- 4) zasady i termin spłaty kredytu;
- 4a) w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu;
- 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany;
- 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu;
- 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu;
- 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych;
- 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje;
- 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Ponadto stosownie do art. 69 ust. 3 pr. bank. w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie; w tym przypadku w umowie o kredyt określa się także zasady otwarcia i prowadzenia rachunku służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu oraz zasady dokonywania spłaty za pośrednictwem tego rachunku.

Prawo bankowe nie definiuje pojęć kredytu indeksowanego i kredytu denominowanego. Charakter tych umów wykształcił się w praktyce obrotu. Strony zawarły umowę kredytu typu indeksowanego (waloryzowanego) do waluty obcej. Kredyt indeksowany to kredyt wyrażony od początku w złotych polskich i wypłacany w złotych polskich w kwocie wskazanej w umowie, którego wartość została dodatkowo wyrażona w walucie obcej, w tym przypadku CHF, według kursu z dnia zawarcia umowy kredytu lub z dnia wypłaty (uruchomienia) kredytu albo z innej jeszcze daty; wartość wyrażona w CHF stanowi podstawę do ustalenia wysokości rat spłaty kredytu wskazywanych w harmonogramach płatności, które to raty z kolei każdorazowo podlegają przeliczeniu na złote polskie według kursu z dnia płatności raty, z dnia poprzedzającego dzień płatności raty albo z innej jeszcze daty.

Regulacje dotyczące kredytu denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej zostały wprowadzone do art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 pr. bank. z dniem 26.08.2011 r. na mocy ustawy z dnia 26.07.2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe i niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 984 – tzw. ustawy antyspreadowej). Nie oznacza to jednak, iż przed tą datą zawarcie umowy kredytu tego rodzaju było niedopuszczalne. Przeciwnie, możliwość zawarcia umowy kredytu zawierającej tego rodzaju postanowienia mieściła się w ramach ogólnej swobody kontaktowania przewidzianej w art. 353¹ kc (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29.04.2015 r., V CSK 445/14; z dnia 22.01.2016 r., I CSK 1049/14).

Przedmiot umowy został opisany jako udzielenie pozwanym kredytu w kwocie 460.782,31 zł. Pozwani wnioskowali o przyznanie kredytu w kwocie 450.000 zł, co wraz z prowizją Banku i składkami z tytułu ubezpieczenia kredytu dało sumę wskazaną w umowie (przewidzianą zresztą wcześniej także we wniosku kredytowym). Suma

środków pieniężnych podlegających oddaniu do dyspozycji kredytobiorców na cel przewidziany w umowie została jednoznacznie określona.

Natomiast uprawnione jest stanowisko pozwanych co do zawarcia w treści umowy nr (...)/

(...) z dnia 19.01.2006 r. niedozwolonych postanowień umownych w zakresie odnoszącym się do oprocentowania kredytu oraz do indeksacji kredytu do waluty CHF, co skutkowało nieważnością tejże umowy.

Pozwani, zamierzając dokonać zakupu domu jednorodzinnego – za cenę 730.000 zł z wkładem własnym 280.000 zł – złożyli wniosek o udzielenie im kredytu w kwocie 450.000 zł, a następnie zawarli z powodowym Bankiem S.A. umowę kredytu na kwotę 460.782,31 zł.

Strony zawarły umowę kredytu typu indeksowanego (waloryzowanego) do waluty CHF.

Stosownie do postanowień umowy, wypłata kredytu miała być dokonana w złotych polskich przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości wypłacanej kwoty na CHF wg kursu kupna walut ustalanego przez (...) S.A. i obowiązującego w Banku w dniu uruchomienia kredytu. Stosowany do przeliczenia walut przy wypłacie kredytu kurs CHF ustalany były jednostronnie wg tabeli kursów obowiązującej w Banku.

Z kolei wysokość rat kapitałowo-odsetkowych była ustalana na podstawie wskazanej w harmonogramie spłat kwoty wyrażonej w CHF wyliczonej po wypłacie kredytu. Spłata tych rat również następowała w złotych polskich przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości wpłacanej kwoty na CHF wg kursu sprzedaży walut ustalanego przez NBP na dzień przed datą wpływu środków na rachunek Banku.

W ten sposób w chwili zawarcia umowy kwota kredytu będąca podstawą wyliczenia rat nie została ściśle oznaczona.

Umowa kredytu przewidywała przeliczenie sumy kredytu wyrażonej w PLN na sumę wyrażoną w CHF, ale nie wskazała konkretnie i stanowczo, ile wynosi przeliczona suma w walucie indeksacji – CHF. Docelowa suma kredytu w CHF miała dopiero wynikać z harmonogramu spłat. Umowa została zawarta w dniu 19.01.2006 r., zaś wypłata kredytu i prawdopodobnie sporządzenie pierwszego harmonogramu (powód nie przedłożył takiego dokumentu) nastąpiło w dniu 31.01.2006 r. Jak wynika z umowy, uruchomienie kredytu miało nastąpić po spełnieniu szeregu warunków przewidzianych w § 3 umowy. Warunki te mogły być spełnione przez kredytobiorców dość szybko, nawet tego samego dnia, jeżeli chodzi o wpłatę prowizji, ustanowienie hipoteki, lub w ciągu kilku dni – podpisanie aktu notarialnego, ubezpieczenie nieruchomości i przelew praw z umowy ubezpieczenia na Bank. W chwili zawarcia umowy nie można było jednak jednoznacznie ustalić daty, w jakiej uruchomienie kredytu miało nastąpić.

Powód w żaden sposób nie wyjaśnił ani nawet nie próbował wyjaśnić, dlaczego nie było możliwe dokonanie jednoznacznego i wiążącego przeliczenia PLN na CHF w dniu zawarcia umowy kredytu i według – uzgodnionego przez strony – kursu z tego dnia. Nic nie stało na przeszkodzie, aby w umowie kredytu dokonać przeliczenia waluty według określonego kursu, w szczególności średniego kursu NBP, albo jakiegokolwiek innego kursu – uzgodnionego z pozwanymi. Tymczasem umowa kredytowa pozostawiła Bankowi swobodę w zakresie wyrażenia w CHF kwoty kredytu oddanej do dyspozycji kredytobiorców, a w konsekwencji wysokości rat spłaty kredytu. Zapis o przeliczeniu sumy kredytu na CHF według kursu z dnia uruchomienia kredytu jest zapisem pochodzącym od Banku, a nie od pozwanych.

W umowie kredytu nie został opisany mechanizm ustalania kursów kupna i sprzedaży CHF. Metoda kształtowania kursu nie została uzgodniona w ramach indywidualnej, jednostkowej umowy. Stosowany do przeliczenia walut przy wypłacie kredytu kurs CHF ustalany był w istocie jednostronnie wg tabeli kursów obowiązującej w Banku.

Stosowanie w ogóle do jakichkolwiek przeliczeń kursu ustalanego przez Bank – bez jednoznacznego i pełnego przedstawienia w umowie kredytu metody wyliczania tego kursu poddającej się weryfikacji – traktowane jest jako niedozwolone postanowienie umowne, sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy kredytobiorcy. Miernik waloryzacji stosowany do przeliczenia świadczenia pieniężnego winien mieć charakter obiektywny, niezależny od woli jednej ze stron. Natomiast mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający

bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22.01.2016 r., I CSK 149/14, OSNC 2016/11/134; z dnia 13.12.2018 r., V CSK 559/17), inaczej mówiąc jest nieuczciwy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.02.2019 r., II CSK 19/18).

Nie ma przy tym znaczenia, czy kursy bankowe ustalane są na podstawie danych transakcyjnych pozyskiwanych z rynków finansowych (przy użyciu systemu Bloomberg, Reuters, Thompson, itp.) czy też w inny sposób, jeżeli sposób ten nie został indywidualnie uzgodniony na potrzeby konkretnej transakcji. Nie ma też znaczenia, że kursy ustalane są według takich samych czy podobnych reguł przez wszystkie banki komercyjne.

Ponadto, zastosowanie innego kursu dla przeliczenia kredytu uruchamianego – kursu kupna

oraz innego kursu dla przeliczenia kredytu spłacanego – kursu sprzedaży prowadzi do uzyskania przez bank dodatkowej korzyści finansowej wynikłej z różnicy między tymi kursami. Na tym polega istota tzw. spreadu walutowego.

Zakładając przeliczenie walut PLN/CHF wg średniego kursu NBP, zobowiązanie pozwanych wyniosłoby:

- według kursu z dnia 19.01.2006 r. (2,4719) – 186.408,15 CHF,
- według kursu z dnia 31.01.2006 r. (2.4638) – 187.020,98 CHF,

czyli byłyby niższe niż to naliczone przez powodowy Bank – według kursu 2,3930 – co dało 192.554,25 CHF (k. 72 i 186). Stosując swój kurs kupna (niższy od kursu średniego NBP) Bank spowodował zwiększenie zobowiązania kredytobiorców wyrażonego w walucie waloryzacji – o ok. 5.000 - 6.000 CHF, czyli ok. 12.000 - 14.400 zł.

Taki stan powoduje niepewność kredytobiorcy co do wysokości zobowiązania do spłaty kredytu.

Prawidłowa, dopuszczalna i zgodna z prawem waloryzacja świadczenia wymagałaby jednoznacznego, precyzyjnego oznaczenia miernika waloryzacji przewidzianego w treści umowy. Oznacza to, że przeliczenie sumy kredytu w PLN na CHF musiałyby zostać dokonane od razu, według uzgodnionego przez strony kursu, nie zaś odroczone w czasie na dzień nieznaną w chwili zawarcia umowy i pozostawione swobodzie Banku.

Zastosowanie różnego kursu w zależności od tego, czy przeliczenie dotyczy wypłaconego kredytu czy też wysokości raty w dniu przewidzianym w harmonogramie należy uznać za naruszające interes konsumenta w sposób rażący, a niezależnie od tego za postanowienie umowne dotknięte sprzecznością z zasadami współżycia społecznego na zasadach ogólnych, a w konsekwencji nieważnością w rozumieniu art. 58 § 2 kc. Na potrzeby indeksacji kredytu do waluty obcej należało przyjąć kurs ustalany według tej samej jednolitej metody – albo każdorazowo kurs kupna, albo każdorazowo kurs sprzedaży albo jakąś postać kursu uśrednionego lub kursu niezależnego od stron umowy, np. kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski. Rozbieżność stosowanych kursów stanowi korzyść wyłącznie dla banku udzielającego kredytu, a nie dla kredytobiorcy będącego konsumentem. Sytuacje tego rodzaju legły zresztą u podstaw dokonania nowelizacji prawa bankowego ustawą tzw. antyspreadową z dnia 26.07.2011 r.

W umowie z dnia 19.01.2006 r. przewidziany został kurs kupna Banku dla przeliczenia sumy wypłaconego kredytu, oraz kurs sprzedaży NBP dla przeliczenia poszczególnych rat. Już samo zastosowanie do pierwszego przeliczenia kursu kupna, z natury swej niższego i od kursu sprzedaży i od kursu średniego, oznacza dodatkową korzyść po stronie Banku. Wynika to z czysto matematycznej operacji – suma kredytu w PLN podzielona przez niższy kurs da wynik w postaci wyższej sumy w CHF. Z kolei zastosowanie kursu sprzedaży do przeliczenia rat oznacza, że od razu po wypłacie kredytu kredytobiorca zobowiązany jest do spłaty wyższego kapitału niż otrzymany. Taka sytuacja ewidentnie narusza zasady współżycia społecznego (dobre obyczaje). Nie ma przy tym znaczenia, że przyjęty został kurs sprzedaży NBP. Przeliczenie kredytu wypłaconego według kursu sprzedaży z dnia wypłaty (2,4796) spowodowało, że zobowiązanie pozwanych wynosiło 477.457,51 zł, czyli 17.000 zł więcej niż wypłacono.

Wadliwe klauzule przeliczeniowe podlegają pominięciu – art. 385¹ § 1 i 2 kc. Jeżeli jednak dotyczą głównych świadczeń stron, umowa bez uwzględnienia tychże klauzul nie może być w ogóle wykonywana, co z kolei oznacza, iż jest ona nieważna na podstawie art. 58 § 1 kc. W aktualnym orzecznictwie sądowym przyjmowane jest stanowisko, iż klauzula indeksacyjna dotyczy głównego świadczenia stron umowy kredytu w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.12.2019 r., V CSK 382/18).

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Skoro w samej umowie kredytu nie została wiążąco wskazana suma kredytu w CHF, będąca podstawą wyliczenia rat, czyli umowa kredytu pozostawiała bankowi swobodę w zakresie wyrażenia w CHF kwoty kredytu oddanej do dyspozycji kredytobiorcy, a w konsekwencji wysokości rat spłaty kredytu, to znaczy że umowa ta wadliwie określała zobowiązanie kredytobiorcy do zwrotu otrzymanej sumy, a przez to nie zawierała prawidłowo oznaczonych wszystkich niezbędnych elementów umowy kredytu przewidzianych w art. 69 ust. 1 prawa bankowego. To zaś uzasadnia stwierdzenie nieważności tej umowy.

Powód nie wykazał, aby treść umowy kredytu została indywidualnie uzgodniona z pozwanymi. Treść umowy w zakresie kwestionowanych postanowień indeksacyjnych stanowi wzorzec opracowany przez Bank. Z zeznań pozwanej M. S. wynika, że kwestia zasad indeksacji kredytu, kursów walutowych, spreadu, itp. nie była przedmiotem negocjacji między stronami. Powód nie wykazał też, aby w okresie pomiędzy dniem 22.12.2005 r. (złożenie wniosku) a dniem 19.01.2006 r. (podpisanie umowy) przedstawił (przesłał) pozwanym projekt umowy w celu akceptacji i dokonania ewentualnych zmian. Z zeznań M. T. pozwanej wynika, że pozwani nie otrzymali projektu umowy przed wizytą w Banku w celu jej podpisania.

W konsekwencji należy podzielić stanowisko pozwanych co do zawarcia w treści umowy kredytu z dnia 19.01.2006 r. niedozwolonych postanowień w zakresie mechanizmu indeksacji kredytu do waluty CHF w sposób prowadzący do nieważności umowy.

Nieważność umów kredytu indeksowanego do CHF jest powszechnie przyjmowana w orzecznictwie sądowym, na co wskazują wyroki:

- 1) Sądu Apelacyjnego w Białymstoku: z dnia 23.10.2020 r., I ACa 739/19;
- 2) Sądu Apelacyjnego w Gdańsku: z dnia 22.10.2020 r., V ACa 213/20; z dnia 06.07.2020 r., V ACa 52/20;
- 3) Sądu Apelacyjnego w Katowicach: z dnia 26.10.2020 r., I ACa 530/20; z dnia 19.08.2020 r., I ACa 1002/19; z dnia 17.07.2020 r., I ACa 831/18; z dnia 17.07.2020 r., I ACa 589/18;
- 4) Sądu Apelacyjnego w Łodzi: z dnia 10.08.2020 r., I ACa 1276/18; z dnia 09.03.2020 r., I ACa 80/19; z dnia 06.02.2020 r., I ACa 546/18;
- 5) Sądu Apelacyjnego w Poznaniu: z dnia 13.01.2010 r., I ACa 1205/18;
- 6) Sądu Apelacyjnego w Warszawie: z dnia 26.10.2020 r., I ACa 215/20; z dnia 22.10.2020 r., I ACa 709/19; z dnia 30.09.2020 r., VI ACa 406/19; z dnia 24.09.2020 r., V ACa 505/19; z dnia 08.09.2020 r., VI ACa 182/19; z dnia 04.09.2020 r., VI ACa 44/19; z dnia 27.07.2020 r., VI ACa 69/19; z dnia 27.07.2020 r., VI ACa 114/18; z dnia 23.07.2020 r., I ACa 616/18; z dnia 21.07.2020 r., VI ACa 726/18; z dnia 15.07.2020 r., VI ACa 32/19; z dnia 10.07.2020 r., V ACa 386/19; z dnia 08.07.2020 r., I ACa 397/19; z dnia 08.07.2020 r., I ACa 52/18; z dnia 25.06.2020 r., I ACa 286/18; z dnia 16.06.2020 r., I ACa 540/19; z dnia 04.06.2020 r., I ACa 406/18; z dnia 03.06.2020 r., V

ACa 755/19; z dnia 28.05.2020 r., I ACa 397/18; z dnia 03.04.2020 r., VI ACa 22/19; z dnia 02.03.2020 r., I ACa 199/18; z dnia 18.02.2020 r., I ACa 565/18; z dnia 29.01.2020 r., I ACa 67/19; z dnia 28.01.2020 r., I ACa 104/19; z dnia 23.01.2020 r., I ACa 473/18.

Reasumując powyższe, usprawiedliwione jest stanowisko pozwanych co do nieważności umowy kredytu nr / (...) z dnia 19.01.2006 r.

Pozwani trafnie też zakwestionowali postanowienia tej umowy w zakresie klauzuli zmiennego oprocentowania przewidzianej w § 2 ust. 4 i § 4. Oprocentowanie kredytu nie zostało jednoznacznie określone, decyzja o kolejnych zmianach jego wysokości została powierzona powodowi. Parametry zmian oprocentowania zostały określone ogólnie poprzez odwołanie się do wskaźników finansowych bez sprecyzowania, jakie konkretne zmiany tych wskaźników miałyby spowodować zmianę oprocentowania kredytu. Ponadto umowa zawiera sformułowanie, iż oprocentowanie „może ulec zmianie”, a nie „ulega zmianie”. Brak jednoznacznego wskazania, w jakich okolicznościach oprocentowanie ulegnie zmianie, oznacza dowolność decyzji Banku. Tymczasem klauzula zmiennego oprocentowania nie może mieć charakteru blankietowego, lecz powinna dokładnie wskazywać czynniki (okoliczności faktyczne) usprawiedliwiające zmianę oprocentowania oraz relację między zmianą tych czynników, a rozmiarem zmiany stopy oprocentowania kredytu, określając precyzyjnie wpływ zmiany wskazanych okoliczności na zmianę stopy procentowej, a więc kierunek, skalę, proporcję tych zmian (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04.11.2011 r., I CSK 46/11). Klauzula zmiennego oprocentowania o treści tożsamej, co klauzula z § 4 ust. 1 umowy z dnia 19.01.2006 r., została uznana za niedozwolone postanowienie umowne i wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10.02.2012 r., VI ACa 1460/11. Jeżeli przedsiębiorca zmienia jedynie kosmetycznie treść postanowienia, ale sens i treść normatywna postanowienia pozostaje taka sama, to postanowienie zmienione jedynie kosmetycznie nadal pozostaje klauzulą niedozwoloną (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20.11.2015 r., III CZP 17/15). To samo należy odnieść do zastosowania tożsamej klauzuli przez innego przedsiębiorcę we wzorze tego samego typu umowy (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13.07.2006 r., III SZP 3/06). Postrzeganie klauzuli zmiennego oprocentowania tego samego typu jako niedozwolonej jest utrwalone w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.05.2015 r., II CSK 768/14).

Stosownie do art. 385¹ § 1 i 2 kc postanowienia niedozwolone nie wiążą konsumenta, a strony są związane umową w pozostałym zakresie. Oprocentowanie kredytu stanowi jeden z przedmiotowo istotnych elementów (essentialiae negotii) umowy kredytu przewidzianych w art. 69 ust. 1 pr. bank. Eliminacja takiego postanowienia oznacza, że umowa kredytu traci swój charakter i w konsekwencji jest nieważna (por. wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 23.10.2020 r., XII C 1375/18).

Bez znaczenia pozostaje zawarcie przez strony aneksu nr (...) z dnia 06.10.2009 r., nawet gdy miał on na celu sprecyzowanie zapisów umowy o oprocentowaniu kredytu. Ocena umowy z punktu widzenia klauzul niedozwolonych dokonywana jest według stanu z chwili zawarcia umowy (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20.06.2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019/1/2). Strony nie mogły skutecznie aneksować umowy nieważnej od chwili jej zawarcia.

Także zawarcie ugody z dnia 22.12.2012 r. nie zmienia oceny łączącego strony stosunku prawnego i przysługiwania powodowi roszczenia sformułowanego w pozwie. Ugodę tę można traktować jako uznanie roszczenia będące tzw. uznaniem właściwym, czyli umową pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem, w której strony ustalają, że istnieje pomiędzy więź zobowiązaniowa określonej treści i o określonym przedmiocie. Zawierając takie porozumienie dłużnik wyraża przeświadczenie, że pozostaje zobowiązany do określonego świadczenia i czyni to w formie oświadczenia woli składanego wierzycielowi. Umowa taka odwołuje się więc i potwierdza istnienie długu powstałego wcześniej w stosunkach między dłużnikiem a wierzycielem, takiego długu jednak nie tworzy. Jeżeli więc dłużnik dowiedzie, że dług w rzeczywistości nie istnieje, podważona zostaje materialnoprawna podstawa zobowiązania i uznanie długu staje się bezskuteczne. Nie jest to przesłanka wymagająca uchylenia się od skutków złożonego oświadczenia woli o uznaniu długu, ponieważ nie dotyczy wady tego oświadczenia, lecz jego bezprzedmiotowości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 09.04.2015 r., V CSK 398/14). Uznanie długu nie zamyka zatem drogi dłużnikowi do podnoszenia zarzutów

nie tylko przeciwko istnieniu, lecz także przeciwko wysokości wierzytelności wynikającej ze stosunku podstawowego. Pozwani trafnie zarzucili, że wskazane oświadczenie o uznaniu długu nie powoduje powstania zobowiązania uprzednio nieistniejącego lub też zwiększenia zobowiązania istniejącego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 09.05.2019 r., I CSK 242/18). W świetle zeznań pozwanej także okoliczności zawarcia tej ugody budzą zastrzeżenia co do indywidualnego uzgodnienia jej postanowień. Pozwana zeznała, że gotową do podpisania ugody przywiozła pracownik Banku, a postanowienia ugody nie były negocjowane.

Można wreszcie dodać, że powód zażądał spłaty kredytu w związku z wypowiedzeniem umowy. Przedłożył szereg pism zawierających wezwania do zapłaty różnych kwot, w szczególności pismo z dnia 06.03.2012 r. W treści tego pisma zawarte jest odwołanie do wypowiedzenia umowy kredytu ze skutkiem na dzień 06.03.2012 r. (czyli po 30 dniach okresu wypowiedzenia). W ugodzie z dnia 22.12.2012 r. mowa jest z kolei o wypowiedzeniu kredytu w dniu 25.01.2012 r. Powód nie przedłożył jednak pisma z dnia 25.01.2012 r. ani dowodu jego doręczenia, wobec czego nie można ocenić, czy wypowiedzenie kredytu zostało skutecznie dokonane. Co więcej, powód nie dołączył dowodów doręczenia do żadnego z wezwań do zapłaty, z wyjątkiem wezwania z dnia 20.03.2017 r. do wykupu weksła. Wezwanie z dnia 06.03.2012 r. budzi natomiast wątpliwości, jako że odwołuje się do wypowiedzenia umowy z dnia 16.06.2015 r. (tego dnia powód wystosował pismo o wypowiedzeniu ugody z dnia 22.12.2012 r., a nie wypowiedzeniu pierwotnej umowy kredytu).

Przedstawione okoliczności prowadzą do wniosku, iż pozwani skutecznie podważyli istnienie i wysokości zobowiązania wekslowego, a także zobowiązanie ze stosunku podstawowego.

Pozwani spłacili już w całości kapitał kredytu – wypłacono 460.782,31 zł, spłacono 462.515,39 zł.

Także bez przeprowadzenia szczegółowych wyliczeń można dojść do wniosku, iż w wypadku dokonania przeliczeń walutowych według średniego kursu NBP po stronie pozwanych nie istnieje zaległość w spłacie kredytu. Wykorzystując dowolny kalkulator kredytowy (np. (...)) i przyjmując pierwotne parametry kredytu:

- kapitał – 187.020,98 CHF (wg średniego kursu NBP z dnia 31.01.2006 r.),

- odsetki – 2,39 % - 51.023,62 CHF,

- rata miesięczna – 944,62 CHF,

po 166 miesiącach (od lutego 2006 r. do listopada 2019 r.) pozwani powinni spłacić 111.633,06 CHF kapitału i 44.229,24 CHF odsetek. Spłacili łącznie 462.515,39 zł, czyli wg tego samego średniego kursu z dnia uruchomienia: 187.724,40 CHF, zatem więcej niż zobowiązanie za wskazany okres. Oczywiście jest to wyliczenie uproszczone – zmieniały się i kursy i stopa oprocentowania, ale wyniki postępowań w innych tego typu sprawach wskazują, że zastosowanie średniego kursu NBP zamiast kursów z tabeli banku daje zawsze nadpłatę po stronie kredytobiorcy.

Reasumując powyższe, na podstawie art. 493 § 4 kpc Sąd uchylił zaskarżony przez pozwanych nakaz zapłaty z dnia 09.06.2017 r. i oddalił powództwo.

Na podstawie art. 98 kpc pozwanym jako wygrywającym sprawę przysługuje zwrot kosztów procesu obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika ustalone zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – 10.800 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 34 zł. Sąd nie uznał za zasadne przyznania kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej.

Na podstawie art. 113 ksc powoda obciąża obowiązek pokrycia nieopłaconych kosztów sądowych, od których pozwani zostali zwolnieni, obejmujących opłatę od zarzutów od nakazu zapłaty w kwocie 750 zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.